מישאל תם

(המשך מעמוד 9)

כמו נפוליאון ה־3, הגיע היטלר לשלטון בדרך דמוקראטית, על־ידי דימגוגיה סוציאליסטית לאומנית וקונונייה עם כוחות הריאקציה השחורה. אך אחרי שהגיע, מיהר לבטל את שיטת הבחירות. תחת בחירות דמוקראטיות באו מישאלי־העם, שאישרו (תמיד ברוב של קרוב למאה אחוז) את נצחונותיו השונים של הפירר. מישאלי־עם אלה שימשו לתעמולה הנאצית כהוכחה לכך כי רובה המכריע של האומה הגרמנית תומך במישטר.

אולם לא הדוגמה הנאצית עומדת כיום לנגד עיני העולם. לנפוליאון ה־3 יש יורש קרוב יותר, במולדתו שלו. זהו הגנרל שארל דה־גול, שאפשר לכנותו בשם נפוליאון ה־4.

הדמיון הוא בשטח השיטה. כמו קודמו, הגיע דה־גול לשלטון בדרך דמוקראטית. הוא ניבחר כדי להציל את החוקה. כבר למחרת היום ניגש לחיסול החוקה. הוא הקים „רפובליקה חדשה", שאינה רפובליקה כלל, וניסח חוקה חדשה שהוא עצמו הפר אותה מאז בגלוי פעמים רבות.

דרכו של דה־גול אל השלטון המוחלט רצופה מישאלי־עם. כולם נוסחו כך שאי־אפשר היה לאדם בר־דעת להצביע „לא". האם אתה רוצה בשלום באלג'יריה? האם אתה רוצה שדה־גול ימשיך להציל את המולדת? האם אתה רוצה שהנשיא ייבחר על־ידי העם?

לאורך כל החזיתות חיקה הקיסר החדש את קודמו הגדול. הוא ניצל את המתיחות הבטחונית, כדי ליצור אחירה כללית של פחד. הוא שילהב את ההתלהבות הלאומנית בתוכניות לחימוש אטומי גראנדיוזי, שיעלו הון תועפות. הוא הבטיח להמונים הבסחות סוציאליות מעורפלות, ובאותה שעה משך לצידו את קציני־הצבא, את הכמורה ואת איליי־ההון. ומדי פעם איים בהתפטרות ותיאר מה צפוי במיקרה כזה: מלחמת־אחים, אנארכיה, תוהו־ובוהו.

תוך כדי כך חיסל דה־גול בהדרגה את הפרלמנט. מדי פעם ערך מישאל־עם. במישאל האחרון זכה שוב לרוב (אם כי קטן יחסית), אחרי שחסם את הרדיו והטלביזיה בפני כל יריביו, בשעה שהוא עצמו חדר באמצעות הטלביזיה לתוך כל בית צרפתי.

לפי תוכנית מחוכמת מאד, נערכו הבחירות הכלליות מייד אחרי מישאל־העם. ההמונים תפסו, למחרת מישאל־העם, כי הגוליסטים מנצחים. כל המון רוצה להיות בצד המנצח — זוהי אחת התכונות היסודיות של המון. כך זכה דה־גול גם לרוב מכריע בפרלמנט החדש, הריק מכל תוכן. הסיעה הגוליסטית מודה בגלוי כי אין לה שום תוכנית ושום מצע, זולת זה: לעשות ככל העולה על דעתו של דה־גול, יהיה אשר יהיה.

עובדה רבת־משמעות: דה־גול הוא הצרפתי הראשון מאז נפוליאון ה־3 שזכה לרוב מוחלט בפרלמנט. כדי להגיע לכך היו דרושות לו רק ארבע שנים של מישאלי־עם רצופים.

★ ★ ★

מישאל על ניתוח סרטן

למראית־עין אין הבדל עקרוני בין מישאל־עם ובחירות. כאן וכאן נישאל העם במישרין. כאן וכאן הוא יכול להכריע כאוות נפשו.

אולם ישנו הבדל מהותי.

אדם, החולה בסרטן, לא יערוך בין ידידיו ובני־משפחתו מישאל על השאלה אם לעבור ניתוח או לאו. הוא יקרא לרופא, שלמד את המקצוע, ויתן לו להכריע.

הוא הדין לגבי שאלות המדינה. הבוחר הפשוט אינו יכול להחליט, כי פשוט אין לו הזמן והאפשרות ללמוד את הבעיות על בוריין. במישטר דיקטטורי הוא מוסר את העניין לידי הרודן. במישטר דמוקראטי הוא בוחר בכמה עשרות או מאות נציגים מקצועיים, חברי הכנסת, מתוך תקוה כי אלה ילמדו את הבעיות ויתעמקו בהן.

יש הרבה ליקויים במישטר פרלמנטארי. בצורה הקולעת ביותר הוא הוגדר על־ידי וינסטון צ'רצ'יל, בפסוק: „הדמוקראטיה היא צורת־השלטון הגרועה ביותר, זולת כל הצורות האחרות."

יש דמוקראטיה טובה ופחות טובה. יש מדינות (כמו ארצות־הברית) שהפרלמנט שלהן עומד על הגובה, ממלא את תפקידו בהצטיינות ושופע כוחות רעננים ותוססים. יש מדינות (כמו הרפובליקה הצרפתית הרביעית וישראל) בהן סולדים ההמונים מן המפלגות הישנות, מפני שמצפונן גמיש ועקרונותיהן מכורים, ומפני שהן הפכו זה מכבר מושבי־זקנים רעיוניים ואישיים. אולם במיקרה כזה יש לפעול למען טיהור המפלגות והצלת הכנסת. להחליף את החלטות הכנסת במישאלי־עם — פירושו לשפוך את תינוק הדימוקראטיה יחד עם מי־האמבט המזוהמים. זוהי, בדיוק, הסכנה הצפויה למדינת ישראל.

★ ★ ★

נפוליאון ה־5 מפלונסק

דויד בן־גוריון נולד שלוש שנים אחרי מותו של נפוליאון ה־3, כמה שנים לפני שנולד נפוליאון ה־4. ספק אם התעמק אי־פעם בקורות שלטונו של ההרפתקן הקיסרי, כפי שהוא מתעמק לאחרונה בשיטותיו של הנשיא הקיסרי. אך בן־גוריון דומה ללואי נפוליאון יותר מכפי שדומה לו שארל דה־גול.

כל היסודות ישנם כאן: ההתחלה בתור איש השמאל, ההתפתחות לקראת הימין, ההתמסרות הגוברת והולכת לבורגנות הגבוהה ולכמרים, העידוד הבלתי־מרוסן לקומץ עשירים להתעשר עוד יותר, תוך הקפאת שכרם של ההמונים. כמו נפוליאון ה־3, עבר בן־גוריון מפוזה של לוחם־חרות ליבראלי סוציאליסטי לפוזה של מצביא עטור־נצחון, הנושא חזון שוביניסטי־מיליטריסטי.

הקיסרות של נפוליאון ה־3 היתה אם כל הדיקטטורות הימניות של המאה ה־20. דיקטטורות אלה מבוססות על הפיכת ה„עם" ל„המון". הפנייה של הדיקטטור אינה אל ציבור אחראי, נאור, המחולק לאלפי תאים חברתיים — שכבות, אינטרסים, כנסיות, השקפות ומפלגות („ציבור פלוראליסטי"), אלא אל המון נלהב.

לציבור יש מיבנה פנימי, כמו לבניין ארכיטקטוני. יש בו איזון פנימי של סמכויות ותחומי־שלטון. כל זה אינו נוח לדיקטטור. על כן מטרת כל דיקטטור ימני הוא לפורר את הציבור, להפוך אותו להמון.

משמע: להרוס את המיבנה הפנימי, לרכז את כל הסמכויות ביד אחת, להפוך את הבניין לגל של אבנים בודדות. זוהי האטומיזציה של החברה, הורדת מיליוני האזרחים למכנה המשותף הנמוך ביותר. ההמון מורכב מגרגירים בודדים, שהם כחומר בידי היוצר.

בישראל אירע תהליך כזה כתוצאה מגורם חיצוני. תוך תריסר שנים קלטה המדינה קרוב למיליון וחצי עולים חדשים, רובם מארצות העוני. המונים אלה של העליה ההמונית, המהחים עתה שני שלישים של האוכלוסיה, רחוקים מלהיות חברה מאורגנת, ציבור של אזרחים אחראיים. באותה מידה הם רחוקים עדיין מהבנת הבעיות העמוקות של הארץ.

כך נוצרו שני הקטבים: שליט־יחיד המוקף נערי־חצר, והמון מפורר שעדיין לא התגבש. מישאל־העם יהיה הקשר האידיאלי בין השניים — קשר שפירושו דיקטטורה נפוליאונית מוב־הקת, בנוסח ישראלי.

על מה יידרש ההמון להביע מחר את דעתו, אם יבצע דויד בן־גוריון את הרעיון שהחל נובט בו?

למשל: על שיטת הבחירות. הטכניקה של בחירות היא אחת הבעיות המסובכות ביותר בחיי הציבור. כדי להכריע בה, יש להתמצא היטב בבעיות דמוגראפיות, סטאטיסטיות, פסיכו־פוליטיות וקונסטיטוציונליות. חברי־הכנסת, שכמעט כולם עסקני־מפלגות מקצועיים, בקיאים בכגון אלה. מה יודע על כך פועל־דחק בקריית־שמונה, חנתני באשקלון, ואפילו מלצר בתל־אביב?

בעיית המימשל הצבאי מתאימה עוד פחות לאחירה ההיסטרית של מישאל־העם. מה יודע האיש הפשוט על נתוני־הבטחון הסודיים (שעצם ההתעניינות בהם היא בחזקת ריגול חמור)? האם הוא יכול לדעת כי החלק החשוב ביותר של מנגנון־החושך הביע מזמן את דעתו שהמימשל הצבאי מפריע לבטחון ולמלחמה בריגול? האם הוא יודע בכלל מה המצב בכפר ערבי, ולאילו מטרות מפלגתיות וכלכליות מנוצלות הסמכויות ה„בטחוניות" של המימשל?

לא, האיש הפשוט אינו יודע, וגם אינו יכול לדעת. האחירה של משאל־עם אינה נוחה להשכלה. הרדיו הבן־גוריוני יפציץ אותו בתעמולה לאומנית קיצונית, יסית אותו נגד האזרחים הערביים. האינטרסנטים של המימשל יפנו אל האינסטינקטים השפלים ביותר של שינאה ופחד. בימים האחרונים לפני ההצבעה יתגלו עשרות מרגלים נוראים, ותינתן פרסומת צורמת־אוזניים לכל תקרית זעירה בגבול.

הכרעה לאומית? „דמוקראטיה ישירה?" שטויות. זה לא יהיה מישאל־עם. זה יהיה מישאל־תם.

להשיג כבר היום!

להנאתך ולהנאת ילדיך

ממולא בקרם — מצופה בשוקולד

מטעמי „ארטיק" לימי החורף

בקיוסקים ובחנויות מכולת מובחרים

בשורה טובה

...לצעירים הסובלים מפצעים בעור פניהם או מזיהום־העור, יש בשורה משמחת: קרם הפנים הנפלא פ־14, מתוצרת קליאו, עוזר להתגבר על תופעות אלה. פ־14 חודר עמוק לנקבוביות עור הפנים, מנקה אותן מבלי לשמנן, וכעבור זמן קצר אפשר לראות את התוצאות המשמחות. דרשו עוד היום בבית המרקחת או בתמרוקיה את קרם הפנים פ־14.

כדאי לזכור כי פ־14 ניתן לשימוש בכל שעות היום, הואיל והוא בלתי נראה לעין.

התחנה ליעוץ בשאלות מין ונשואין

פתוחה בכל יום שני וחמישי בבית הבריאות שטראוס, רחוב בלפור 14, ת"א, חדר מספר 7, בין השעות 6 — 8 בערב.

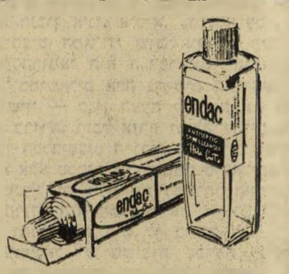

endac

מחסל

פגמי בגרות

מחדשי מעבדות

Helene Curtis

אנדק בשפופרת בגוון עור הפנים

אנדק טוניק מי הפנים לנקוי עמוק